



QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
PRESIDENT**

ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA

ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 12 ta' Ottubru, 2023.

Numru 10

Rikors maħluf numru 1082/2012/1 MCH

George Agius u John Agius

v.

**Julian Agius; u b'dikrieti tat-18 ta' Novembru 2013 u
tat-3 ta' Marzu 2015 issejhu fil-kawża Michael Agius,
Melita Dunster u Doreen Mifsud, u Alison Pisani,
James Agius, Leon Agius u Diane Fenech ulied il-
mejjet Carmelo Agius**

1. Dan huwa appell tal-atturi minn sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-15 ta' Frar 2018 li ċaħdet talba tagħhom biex il-konvenut Julian Agius iħallashom sehemhom mill-beni tal-ġenituri tal-partijiet li kienu amministrati minnu. Il-fatti rilevanti huma dawn:
2. Il-ġenituri tal-partijiet – George Agius, li miet fl-1994, u Maria Stella Agius, li mietet fl-2011 – kellhom seba' ulied: iż-żewġ atturi; il-konvenut Julian

Agius; l-imsejha fil-kawża Michael Agius, Melita Dunster u Doreen Mifsud; u Carmelo Agius, illum mejjet, missier l-imsejha fil-kawża Alison Pisani, James Agius, Leon Agius u Diane Fenech. Il-partijiet fil-kawża huma lkoll werrieta ta' George u Maria Stella Agius.

3. L-atturi jgħidu illi l-konvenut Julian Agius kien jamministra l-beni tal-ġenituri u baqa' jamministrathom sa ma mietet l-omm fl-2011. Igħidu wkoll li qatt ma tahom rendikont tal-amministrazzjoni, għalkemm sejħulu biex jagħmel hekk. Għalhekk fetħu din il-kawża u talbu illi l-qorti:

»1. tiddikjara li l-intimat kien jamministra l-beni konsistenti *inter alia* fi flus u depożiti tal-konjuġi George u Maria Stella Agius;

»2. tordna lill-intimat jippreżenta prospett dettaljat tal-amministrazzjoni tiegħu matul iż-żmien tal-beni tal-konjuġi George u Maria Stella Agius billi juri d-dħul u fruġ li kien hemm, u minn fejn ġew riċevuti flus, u fejn ġew depożitati kif ukoll fejn tħallsu u għal liema raġunijiet tħallsu tali flus u kull dettal ieħor neċessarju biex toħroġ stampa kompleta;

»3. tiddikjara l-korrettezza, okkorrendo bil-hatra ta' perit nominand, tal-amministrazzjoni min-naħa tal-intimat tal-beni ta' George Agius u ta' Maria Stella Agius;

»4. tordna u tikkundanna lill-intimat iħallas lir-rikorrenti s-sehem tagħhom spettanti skond il-liġi tal-beni ta' George u Maria Stella Agius;

»bl-ispejjeż«

4. B'sentenza preliminari mogħtija fil-21 ta' Marzu 2016 l-ewwel qorti iddeċidiet hekk:

»... .. tilqa' l-ewwel talba attriċi, u tilqa' t-tieni talba attriċi billi tordna lill-konvenut li jipprovdi prospett aktar dettaljat tal-assi u l-provenjenza ta' kull depożiti jew investment li sar kif ukoll prova ta' kull dħul u fruġ akkompanjat mad-dokumentazzjoni rilevanti in sostenen u dan fi żmien xahrejn millum. Tirriserva li tipprovdi fuq it-talbiet tlieta u erbgha fi stadju ulterjuri. Spejjeż riservati għall-ġudizzju finali.«

5. Imbagħad, bis-sentenza finali fil-15 ta' Frar 2018 li minnha sar dan l-appell, l-ewwel qorti ddeċidiet hekk:

»... .. tiddikjara illi, mill-provi prodotti u disponibbli, ir-rendikont juri stampa korretta tal-amministrazzjoni tal-konvenut tal-beni tal-ġenituri

tal-kontendenti u, billi mill-istess rendikont jidher li l-konvenut għamel h̄las aktar milli mistħoqq lill-atturi, ir-raba' talba qed tiġi miċħuda. Spejjeż tal-kawża fiċ-ċirkostanzi għandhom jinqasmu bejn il-partijiet. «

6. Ir-raġunijiet li wasslu lill-ewwel qorti għal din id-deċiżjoni ġew imfissra hekk fis-sentenza appellata:

»Fadet konjizzjoni tas-sentenza preliminari ta' din il-qorti tal-21 ta' Marzu 2016 fejn laqgħet l-ewwel żewġ talbiet attriċi u iddiferiet il-kawża għal provi fuq it-talbiet l-oħra.

»... ..

»Il-qorti qieset illi skond is-sentenza preliminari tagħha ġie dikjarat li l-konvenut kien jamministra l-beni tal-ġenituri tal-kontendenti *cioè* George u Maria Stella Agius, u ordnaltu sabiex *entro* terminu prefiss fl-istess sentenza jippreżenta prospett dettaljat tal-amministrazzjoni tiegħu. Dan ġie preżentat. Wara li ntalbu xi kjarifiki mill-konvenut da parti tal-atturi, ġie nominat il-perit komputista Nicholai Balzan biex jivverifika l-prospett u dokumenti esebiti u jislet il-konklużjonijiet tiegħu dwar il-korettezza *o meno* tar-rendikont esebiti.

»Il-perit komputista fir-rapport tiegħu jgħid illi *assumendo* li l-ammonti tad-dħul u h̄ruġ jistgħu jiġu sostanzjati b'dokumentazzjoni relatata magħhom, wasal għal konklużjoni illi, meta tqis il-bilanċ tal-assi wara li tnaqqas il-passiv, u l-qasma li għamel il-konvenut lill-atturi riżultanti minn tali bilanċ, jidher li l-atturi tħallsu aktar milli kien jispetta lilhom. L-eskussjoni li saritlu ma biddel xejn minn din il-konklużjoni għalkemm b'verbal tal-partijiet fis-seduta tat-12 ta' Diċembru 2017 ġie dikjarat illi d-diskrepanza li irrileva l-espert komputista bħala mħallsa żejda mill-konvenut lill-atturi hi dovuta għal bdil fil-kambju meta nbigħu l-investimenti tal-ġenituri tal-kontendenti.

»Rilevati dawn il-fatti din il-qorti tqis illi għalkemm il-konvenut ma esebiex id-dokumentazzjoni kollha relatata ma kull partita fir-rendikont, madankollu l-atturi talbu biss kjarifika ta' wħud mill-affarijiet biss, senjatament il-flus depożitati li kienu jiffurmaw l-parti kbira tal-assi tal-ġenituri. Jidher li l-perit komputista ma sabx diskrepanzi jekk mhux favur l-istess konvenut naxxenti minn tali rendikont.

»Din il-qorti għalhekk ma tarax għaliex għandha tiskarta l-konklużjoni tal-perit komputista *cioè* li mill-provi prodotti u disponibbli r-rendikont juri stampa korretta tal-amministrazzjoni tal-konvenut tal-beni tal-ġenituri tal-kontendenti. La darba stabbilit li l-konvenut qassam flus lil h̄utu aktar milli kien obbligat li jagħmel, ir-raba' talba mhix mistħoqqa. «

7. L-atturi appellaw b'rikors tas-7 ta' Marzu 2018 li l-konvenuti wiegħbu għalih fis-27 ta' April 2018. L-aggravji tal-appell ġew imfissra hekk:

»Ir-rikorrenti h̄assewhom aggravati mid-deċiżjoni tal-qorti limitatament għar rigward it-tielet u raba' talba u qed jintavolaw dan l-appell għar-raġuni li l-perit komputista Nicholai Balzan ivverifika l-prospett u

dokumenti esebiti u wasal għall-konklużjonijiet tiegħu dwar il-korett-ezza *o meno* tar-rendikont esebiti meta fil-fatt ma kellux jillimita ruħu għar-rendikont esebiti mill-intimat iżda kellu jagħmel stħarriġ aktar wiesa' fejn *inter alia* kellu jivverifika dak kollu li għandu jiġi verifikat, inkluż flus ta' missier il-partijiet, flus ta' omm il-partijiet, inkluż daww ġejjin minn wirt.

»Kien jinkombi li jiġi preżentat inventarju tal-assi u mhux lista li hija neboluża u mhux ċara.

»Fl-*affidavit* tiegħu John Agius qal li "jiena qed nippretendi l-ewwel elenku tal-assi ta' missieri u ommi bl-*statements* uffiċjali matul iż-żminijiet u rendikont ta' kif saret l-ispartazzjoni ta' dawn. Ngħid li l-unika informazzjoni li jiena rċevejt kienet karta waħda flimkien maċċekkijiet li ma fiha ebda dettalji jew *statements* minn fejn ġew il-flus".

»Fil-verità, wara li sar rendikont li mhux rendikont komplut, dan ta' ftit ħjiel dwar l-assi li kien jamministra l-intimat. Il-perit komputista ma għamel ebda verifika iżda sempliċement ikkonferma l-matematika tar-rendikont tal-intimat.

»L-intimat kellu jippreżenta d-dokumenti li ħadem fuqhom, kellu jippreżenta kontijiet bankarji, kellu jippreżenta *statements* ta' investimenti, kellu jippreżenta riċevuti għal affarjiet li ħallas, u kellu jippreżenta kull rendikont ta' dħul u ħruġ.

»L-intimat qatt u qatt ma kellu, kif fil-fatt għamel, u kif jirriżulta ampjament ċar fil-kors tal-kawża, [sc. iħallat (?)] investiment li kien jikkonsisti f'depożiti tiegħu flimkien ma daww li kien qiegħed jamministra.

»L-intimat kellu jindika wkoll x'sar mill-investimenti u/jew flus li ġew minn missier il-partijiet, kemm kien dan l-ammont u fejn spiċċaw dawn l-assi. Fl-*affidavit* tiegħu John Agius qal li "hu missieri, ċertu Tony Agius, li kien ġuvni, kien miet qabel missieri. F'dan il-każ ukoll Julian kien ha ħsieb li jamministra hu iżda qatt ma ngħatajna informazzjoni, ħlief għal fatt li missieri u oħtu kienu qasmu bejnietom peress li huma kienu l-uniċi ħutu".

»... .. dan kollu ma sarx kif kellu jsir.«

8. Il-konvenuti wieġbu hekk:

»... .. jidher ċar illi l-appell ġie interpost unikament sabiex jivvessa lill-appellati b'mod partikolari lill-appellat Julian Agius peress illi kien dan tal-aħħar illi kien dejjem fil-mira tagħhom. Minn qari tas-sentenza appellata jidher ben evidenti illi l-ewwel qorti straħet fuq perizja tal-espert komputista minnha maħtur li min-naħa tiegħu sejjes ir-rapport tiegħu interament fuq il-provi li kienu ġew prodotti mill-partijiet sal-mument li huwa ngħata l-inkarigu tiegħu. Dan iffisser li ġaladarba it-talba għall-ħatra ta' tali espert saret fil-mument illi saret mill-appellanti quddiem l-ewwel qorti, allura sinjal illi l-appellanti stess kienu sodisfatti bil-kwadru probatorju li kien inħoloq u kien fuq dan il-kwadru probatorju biss li huma xtaqu, talbu u ottjenew il-perzija. Huwa għalhekk ovvju li dak li seta' jagħmel l-istess perit komputista kien illi jivverifika l-korettezza *o meno* ta' dak li kien hemm fl-atti kif fil-fatt għamel. Huwa għalhekk

issa inutli li l-appellanti jilmentaw mill-operat tal-istess perit komputista li wettaq l-inkarigu tiegħu bid-diligenza rikjesta.

»F'kull każ xorta jibqa' l-fatt illi r-rendikont fornut mill-appellat Julian Agius kien wiehed korrett u li jagħti stampa ċara tal-amministrazzjoni tiegħu.

»Għal dawn il-motivi l-appellati jitolbu li din il-qorti jogħgobha tiċhad l-appell bid-*doppie spese* kontra l-appellanti.«

9. Ir-rapport tal-perit komputista jgħid hekk:

»The original information provided was not clear as to where the figures originated and how the balances were arrived at. However upon presentation of the *Global Capital* transactions provided by Mr. Gianluca Capitta and the detailed income and expenditure account, a much clearer picture of Mr Julian Agius transactions has been presented.

»Assuming that all amounts shown in the income and expenditure account can be substantiated by Mr Julian Agius as stated, the following material transactions can be confirmed:

- »• on 6 March 2000 a sum of £53,610 was deposited from a *Barclays Bank* account and the said sum was then used to purchase *Barclays Sterling Bond Funds*;
- »• these funds were sold on the 6 November 2006 for the sum of £50,663. The funds received were then invested in two *TEP Funds* of £25,000 and £25,663 respectively;
- »• while interest was received regularly on the *Barclays Sterling Bond Funds*, only £1,200 and £2000 was received on *TEP Funds* in December 2007. No further returns were received due to the subsequent financial crisis of 2008;
- »• in March and April of 2012 the *TEP Funds* were sold at a substantial loss.

»While the income and expenditure account shows an overpayment of Eur 5,857, one must take into account that the price of the *TEP Funds* sold were taken at the value and exchange rate of the 14 October 2011 as per the letter provided by *MFSP Financial* However the *TEP Funds* were actually sold on various dates at different GBP values and hence different Eur conversion rates The sales value and conversions have been recalculated using the ECB exchange rates.

»Doc. D is a calculation of the restated amounts to be taken into consideration for the valuation of the *TEP Funds*. The actual amounts received may however differ due to different exchange rates being used by the intermediaries selling the funds and any commissions or charges that might have been applied. A provision has been made for 7.5% discretionary redemption penalty as per the letter provided by *MFSP Financial*. Unless the actual sale contract note is provided the exact amounts received cannot be confirmed.

»Taking the balance presented on the income and expenditure account for the period prior to the inclusion of the *TEP Fund* sales and *Lombard Bank* balance, a revised calculation of the final balance and distributable amount is hereby being presented titled Doc E. The residual balance of Eur 62,586.62 will result in a net amount due to each heir of Eur 8,940.95.

»Therefore, based on the information provided, it is my professional opinion that with the distribution already made by Mr Julian Agius of Eur 9,233 *per* heir, Mr Julian Agius has effectively distributed Eur 292.05 extra to each heir for a total value detrimental to himself of Eur 1,752.30.¹«

10. Għall-inqas mill-ewwel daqqa t'għajn, din ir-relazzjoni xejn ma tidher sodisfaċenti. L-espert ma kellux "jassumi" illi "*all amounts shown in the income and expenditure account can be substantiated by Mr Julian Agius*". Hija preokkupanti wkoll l-osservazzjoni tiegħu illi "*unless the actual sale contract note is provided the exact amounts received cannot be confirmed*".
11. Għandu jingħad ukoll iżda illi l-inkarigu tal-espert, kif imfisser fid-dikiet mogħti waqt is-seduta tat-3 ta' April 2016 kien illi "jivverifika l-atti u d-dokumenti li ġew prezentati f'din il-kawża u b'referenza għalihom jislet il-konklużjonijiet dwar il-korrettezza *o meno* tar-rendikont esebit mill-konvenut".
12. Fis-seduta tal-14 ta' Ġunju 2016 il-konvenut stqarr illi "hu għandu fil-pussess tiegħu d-dokumenti kollha relatati mal-prospett esebit". Imbagħad fis-seduta tat-28 ta' Ġunju 2016 l-avukat tal-atturi qal illi "l-klijenti tiegħu ħadu konjizzjoni tal-prospett preżentat u fil-mori tad-differiment ser jitlob lill-parti l-oħra dokumenti relatati ma' ċifri partikolari esebiti fil-prospett. Il-

¹ Fis-seduta tat-12 ta' Diċembru 2017 il-partijiet qablu illi din id-diskrepanza "hija dovuta għal bdil fil-kambju".

qorti dderiġietu jagħmel dan b'nota u kopja lill-avukat tal-parti l-oħra sabiex dan jesebixxi d-dokumenti mitluba mill-atturi.

13. L-atturi pprezentaw din in-nota fl-1 ta' Lulju 2016 u l-konvenut ippreżenta d-dokumenti waqt is-seduta tas-7 ta' Novembru 2016. Ma kienx kompitu tal-espert illi jmur ifittex dokumenti li ma ngħatawlux, ladarba l-inkarigu tiegħu kien illi "jivverifika l-atti u d-dokumenti li ġew prezentati f'din il-kawża u b'referenza għalihom jislet il-konklużjonijiet dwar il-korrettezza o *meno* tar-rendikont esebit mill-konvenut".
14. Jekk mela fl-atti ma hemmx id-dokumenti li l-espert komputista qal li huma nieqsa, mela kien nuqqas tal-atturi li ma talbux li jinġiebu dawn id-dokumenti jew, jekk talbu li jinġiebu u ma ngibux mill-konvenut, iġiegħlu lill-konvenut joqgħod mal-kelma tiegħu illi "għandu fil-pussess tiegħu d-dokumenti kollha relatati mal-prospett esebit".
15. Meta xehed in eskussjoni fis-6 ta' Novembru 2016 l-espert reġa' kkonferma illi qagħad "dejjem fuq id-dokumenti li sibt fil-proċess". L-atturi reġa' kellhom okkażjoni f'dak il-waqt li jġiegħlu lill-attur jippreżenta d-dokument neqsin, iżda ma ħadux din l-okkażjoni, u minflok, b'nota tal-25 ta' Jannar 2018 iddikjaraw li "jixtiequ li l-kawża tmur għas-sentenza".
16. F'dawn iċ-ċikostanzi l-ewwel qorti ma setgħetx ma toqgħodx fuq il-fehma tal-espert illi l-kontijiet setgħu jiġu approvati, billi juru "stampa korretta tal-amministrazzjoni tal-konvenut", u għalhekk ċaħdet ir-raba' talba tal-atturi.

17. Il-qorti għalhekk tiċċad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. L-ispejjeż tal-ewwel grad jibqgħu kif regolati fis-sentenza appellata; l-ispejjeż tal-appell iħallsuhom l-atturi appellanti flimkien.

Giannino Caruana Demajo
President

Tonio Mallia
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
gr